

illetékesség hiánya fölöslegessé vagy lehetetlenné teszi közreműködését; a szeretet, mely gyermekeikhez kapcsolja, rá fogja őket birni arra, hogy maguk is tanuljanak gyermekeikkel, vagy legalább serkentéseikkel, kérdéseikkel, tapasztalati útmutatásaikkal kedvet, lelkesedést keltsenek fiaikban a munka örömei iránt. A tanulóknak füzetein, könyvein, szorgalmán, pontosságán, rendszeretétén százszorosán megismerszik a következetes szülői gondosság, a gyermek iránt való állandó érdeklődés és figyelem. Első tekintetre terhes feladatnak tartják a sokfelé elfoglalt szülők a tanulmányi segédkezést vagy ellenőrzést. «De mennél nagyobb mértékben szentelik magukat gyermekeiknek, annál hamarabb ébrednek annak tudatára, hogy két módja van a segédkezésnek és támogatásnak: egyik, a mely elítélendő, abban áll, hogy mindent a szülők végeznek a gyermekek helyett; ez csakugyan terhes; a másik, a melyet mint kitünőt egyedül ajánlhatunk, nem kíván egyebet, mint nagyon következetes, nagyon módszeres, de nagyon rövid ideig tartó közbenjárást.» *Lavaud René* a francia középiskoláknak százados hagyományon alapuló gyakorlatát, a *mot-à-mot* elnevezése alatt ismeretes fordítói eljárást próbálja elméletileg reformálni. — Végül felemlítjük, hogy a *Revue Universitaire* idei évfolyama tartalmaz kivonatait közli azon pædagogiai és didaktikai érdekű előadásoknak, melyeket egyes kiváló tudósok az *École des Hautes Études Sociales* tanfolyamán tartottak. Ezen előadások czímei: A sociologia viszonya a történethez (Seignobos). — A középoktatás (Lanson). — A sociologia viszonya az irodalomtörténethez (Lanson). — A matematikai és természetstudományok a főiskolákon (Appell). — Az irodalmi tanulmányok a főiskolákon (Seignobos). — Az oktatás irányai az Egyesült-Államokban (Langlois). — A földrajz viszonya a sociológiához (Vidal de la Blanche). (f.)

*

Zeitschrift für das Realschulwesen (Bécs). 1904. évf. 1. füzet.

Első helyen részletesen ismertetik és melegen ajánlják *Nohl* Kelemen «Lehrbuch der Reform-Pädagogik für höhere Lehranstalten» c. munkáját (2. kiad, 3 kötet, Essen, Baedeker kiadása 1901), mely az egész közép- és polgári iskolai szervezetet egységesen építi fel, úgy hogy a 3 évfolyamos alsó tagozatban a latin helyett a francia és az angol foglalnának helyet. — *Bechtel* tárgyi érvekkel cáfolja meg *Bochnak* azon reformjavaslatát, hogy az osztrák reálisiskolákban a francia nyelv tanítására már a 3. osztálytól kezdve ne olvasókönyvet használjanak, hanem nagyobb összefüggő olvasmányokat (auktorokat) tárgyaljanak. A 3. füzetben (140. lap) *Bock* válaszol *Bechtel*nek s ez amannak; a polémia igen tanulságos. — 2. füzet. *Lanner* lelkes cikket ír a

természettudományi tanítás terén mutatkozó újabb áramlatokról és azzal kapcsolatban a bécsi középiskolák céljainak szolgáló botanikus kert alapításáról. Az élettani irány Németországból indult ki, ahol Hamburgban, Berlinben és Posenben, sőt az osztrák Olmützben is a természettudományi szaktanárai külön szövetkeztek és máris létrehoztak ilyen középiskolai növénykerteket. A cikkíró ugyanezt az eljárást ajánlja a bécsi kartársaknak. — 3. füzet. A reáliskolai tanulók német nyelvképességének fejlesztése c. okos cikkben Würzner sok helyes dolgot mond el az anyanyelvben való szó- és írásbeli ügyesség fokozásának érdekében. Fejtegetéseiből mi is hasznot húzhatunk, mert hisz ezt a bajt, az előadóképesség hiányos voltát, külön miniszteri rendelet nálunk is érintette. Sokat remél e tekintetben az idegen nyelvű szövegnek szabatos fordításától, magának a tanárnak mintaszerű előadásától és kifogástalan kiejtésétől már a legelső foktól kezdve és a tanulóknak a szemléltető képek alapján végzett összefüggő előadásaitól. — 4. füzet. Iskolatörténelmi és szervezeti tekintetben érdekes közlemény a *Tramplere*; egy 1787-ben megjelent füzet «Gegenstände zur öffentlichen Prüfung aus der Realschule» alapján ismerteti Stadler cisterciata papnak tantervét, melyet az aldersbachi rendi négyosztályú algimnázium fölé helyezett két évre terjedő reáltanfolyam részére szerkesztett. Ez az ideiglenes betetőzés, úgy látszik, a Francke, Rousseau és Basedow pädagógiai törekvéseinek a korszellem szülte egyik következménye volt, melyben máris nagy súlyt helyeztek az egészségre és a higiénára. — Kartársainknak különös figyelmébe ajánljuk ennek a folyóiratnak folyóirat-szemléjét, a program-értekezések és könyvismertető rovatát, mely utóbbi ép oly terjedelmes, mint becses, amennyiben tárgyilagosan számol be a különböző szakok irodalmának legújabb jelenségeiről. A «Schulnachrichten» c. rovat felöleli a külföldnek jelentősebb eseményeit és régtől fogva különös figyelemmel kíséri a magyarországi mozgalmakat. Ide tartoznak: a francia középiskolák új szervezete az 1902. évi rendeletek alapján (3. és 4. füzet), dr. Karl cikke a magyar és az osztrák középiskolák látogatottságáról (3. füzet) és Kemény cikke a művészeti oktatásról nálunk (2. füzet).

kf.

KÜLFÖLDI KÖNYVÉSZET.

Patzak Julius: Schule und Schülerekraft. Mit 116 graphischen Tafeln. Wien (Pichler), 1904. 82 l.

Statistikai adatok a tanulók elfáradásáról és munkaképességéről.

L'abrogation de la loi Falloux: Liberté ou monopole de l'enseignement. Reproduction complète d'après le Journal Officiel de